

Aan geadresseerde

Betreft:
– Jaarverslag 2006
– Oproep Natuur- en Milieupanel Drenthe

Assen, 12 juni 2007

Geachte mevrouw, heer,

Hierbij bieden wij u ons jaarverslag 2006 aan. Van de gelegenheid maken wij gebruik om u te wijzen op de mogelijkheid om deel te nemen aan het Natuur- en Milieupanel Drenthe.

Sinds ruim een jaar bestaat het Natuur- en Milieupanel van de Milieufederatie Drenthe. In dit panel bestaat zitten mensen die bereid is met ons mee te denken. Doordat panelleden hun mening geven, helpen zij ons bij ons werk en geven zij de natuur een stem.

Wilt u deelnemer worden van ons panel? U krijgt dan drie- tot viermaal per jaar een aantal vragen voorgelegd over natuur, milieu en landschap. De vragen worden doorgaans per e-mail gesteld. U kunt zich aanmelden door het bijgevoegde strookje in te vullen en aan ons terug te sturen of door uw naam en adresgegevens te mailen naar info@mfdrenthe.nl onder vermelding van: 'aanmelding panel'.

U ontvangt dan nadere informatie. We verwachten dat panelleden minimaal twee keer per jaar deelnemen. Na afloop informeren wij de deelnemers over de resultaten.

Alleen inwoners van de provincie Drenthe kunnen aan ons panel deelnemen. Binnenkort krijgen ook de andere provincies een dergelijk natuur- en milieupanel.

Hoogachtend,
namens de Milieufederatie Drenthe:

R. Hoekstra
(directeur)

2006

J A A R V E R S L A G

MILIEUFEDERATIE DRENTHE

Voor u ligt het jaarverslag van de Milieufederatie Drenthe. Het verslag schetst onze activiteiten in 2006. Op diverse werkvelden hebben we initiatieven ontwikkeld en projecten uitgevoerd, die voortgekomen zijn uit onze beleidsvisie en de daarin gekozen speerpunten. Een aantal aansprekende voorbeelden lichten we in dit verslag toe. Het complete overzicht van onze werkzaamheden kunt u lezen in onze productrekening 2006. Hierin is ook de uitgebreide financiële verantwoording opgenomen.

Wilt u meer informatie, kijk dan eens op onze website of neem contact met ons op. Achterin dit jaarverslag vindt u onze adresgegevens.

Wij streven een duurzame samenleving na en richten ons hierbij specifiek op de natuur en het milieu in Drenthe. Wij behartigen de belangen van natuur en milieu en ondersteunen mensen en organisaties die zich daarvoor inzetten. Wij bevorderen het milieubewustzijn van mensen en stimuleren milieuvriendelijk gedrag. Wij willen koploper zijn in het streven naar een duurzame Drentse samenleving: wij nemen initiatief, geven richting en inspireren.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
Groene ruimte	
De kwaliteiten van Drenthe	6
Ontwikkelingsplanologie	11
Water	13
Beleidsadviezen en belangenbehartiging groene ruimte	14
Duurzame ontwikkeling	16
Klimaat en energie	16
Duurzaam bouwen	19
Duurzame mobiliteit	21
Milieukwaliteit en duurzaam ondernemen	22
Algemene kerntaken	24
Provinciaal netwerk	24
Milieubewustwording en consumentenvoorlichting	25
Organisatie	26
Bijlagen	30

BALLADE VOOR DRENTHE

Het spijt mij voor u, hooggeëerd publiek
Als ik uw mooie stemming mocht verstoren
Maar de vooruitgang maakt me wel 'ns ziek
Ik krijg zo vaak de kille wind van voren
Ik wanhoop wel 'ns aan het ochtendgloren
Als geld en enkel geld er nog toe doet
Terwijl natuur beschouwd wordt als folklore
Alleen in Drenthe gaat het goddank goed

In Nederland, eens groen en magnifiek
Maken de zichtlocaties nu furore
In ieder vergezicht staat een fabriek
De wegen lopen tussen kantoren
En overal zijn vliegtuigen te horen
En auto's braken CO₂ en roet
Het wordt een gore wereld, zegt Al Gore
Only in Drenthe goes it goddank good

In Drenthe woont een wijze politiek
Die niet voortdurend inzet op 2 sporen
Daar is het bosch nog edel - en uniek
Daar is ons her en der nog rust beschoren
Daar houdt men niet van 'cashen' en van 'scoren'
Daar is nog poëzie in overvloed
Die ons van dag tot dag weet te bekoren
Alleen in Drenthe gaat het goddank goed

Prinsheerlijk opent u vandaag uw oren
En hoort u alles wat u weten moet
De Nederlandse natie is verloren
Alleen in Drenthe gaat het goddank goed

Deze ballade voor Drenthe van Ivo de Wijs heeft hij voorgedragen op het provinciale symposium Samenwerken aan Natuur en Landschap op 22 maart 2007. Het vormt - met zijn toestemming - het voorwoord van ons jaarverslag.

Groene ruimte

DE KWALITEITEN VAN DRENTHE

Het landschap, de donkere nachten en de stilte maken Drenthe tot een van de mooiste provincies van Nederland. Met de campagne Kiek op Drenthe, de 'Nacht van de Nacht' en een Stilteproject hebben wij aandacht van bewoners, bestuurders en deskundigen gevraagd voor deze unieke kwaliteiten van Drenthe. Ook werken we met deze groepen samen aan het behouden en versterken van deze kwaliteiten. De respons maakt duidelijk dat de betrokkenheid bij de identiteit van Drenthe groot is.

Kiek op Drenthe

Het landschap van Drenthe verandert voortdurend. Soms passen nieuwe elementen er heel goed in, soms ook helemaal niet. Hoe zorgen we ervoor dat ontwikkelingen zoals woningbouw geen afbreuk doen aan het landschap, maar juist kwaliteit toevoegen? Met de campagne 'Kiek op Drenthe' hebben wij daarover een brede discussie op gang gebracht. We hebben inwoners van Drenthe gevraagd wat zij mooi en lelijk vinden. De uitkomsten hebben wij voorgelegd aan de plannen-

makers die de vormgeving van het Drentse landschap bepalen: bestuurders, ambtenaren, ontwerpers. Op hen doen wij een beroep om landschappelijke kwaliteit een grotere rol te geven in de plannen. 'Kiek op Drenthe' heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een begrip; veel mensen delen de zorgen over de 'verrommeling' van het landschap. De resultaten van het project en de gerealiseerde samenwerking zullen ongetwijfeld een impuls geven aan de kwaliteit van de ruimtelijke plannen in Drenthe.

Eind 2005 ging de campagne van start met een prijsvraag naar de mooiste en de lelijkste plek van Drenthe en een publieksenquête over de kwaliteiten van het Drentse landschap. In de prijsvraag vroegen wij mensen in woord en beeld mooie en lelijke plekken aan te wijzen. Uit de negentig inzendingen selecteerde een jury van deskundigen tien mooie en tien lelijke plekken. Vervolgens kon het publiek zijn stem uitbrengen op de mooiste en de lelijkste plek. De enquête is door een bureau afgenomen onder een representatieve groep van 350 inwoners. Plaatsing in het Dagblad van het Noorden leidde tot nog eens 700 reacties. De uitslag van de prijsvraag en de uitkomsten van de enquête trokken veel aandacht in

*Regiodebat
Kiek op Drenthe
in gemeentehuis
De Wolden*

Excursie Regiodebat Zuid Oost Drenthe

Kiek op DRENTHE

de regionale media. We hebben ze bekendgemaakt bij het Drentse kwaliteitsdebat op 2 maart, waaraan ruim 90 inwoners van Drenthe, ambtenaren, bestuurders en deskundigen deelnamen.

De resultaten van de prijsvraag kregen ook een plek in het themanummer De Smaak van Drenthe van Het Drentse Landschap, dat in juli uitkwam en waarvan wij voor de gelegenheid mede-uitgever waren. Daarnaast bevatte het themanummer onder meer een verslag van het Drentse kwaliteitsdebat, voorstellen voor het realiseren van ruimtelijke kwaliteit en een fietsroute langs 'mooie' en 'lelijke' plekken. Het blad met een oplage van duizend exemplaren is breed verspreid onder inwoners van Drenthe en bestuurders en ambtenaren van provincie en gemeenten. Inzendingen van de landschapsprijsvraag zijn gebruikt voor de tentoonstelling Kiek oet Drenthe, die in juli en augustus te zien was in Warenhuis Vanderveen in Assen. Als vervolg op het Drentse kwaliteitsdebat hebben we in oktober samen met Drents Plateau en Het Drentse Landschap regiodebatten

georganiseerd in Vries, Zuidwolde en Emmen. Ruim honderd bestuurders van provincie en gemeenten, deskundigen en inwoners van Drenthe hebben zich met elkaar gebogen over de vraag hoe ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd kan worden. Dat deden zij aan de hand van praktijkvoorbeelden die voorafgaand aan het debat ter plekke werden bekeken. Begin 2007 is een brochure met de resultaten van de regiodebatten verschenen. Verder gaan we in 2007 op een aantal plekken concreet aan de slag met het realiseren van ruimtelijke kwaliteit.

Wij hebben de campagne 'Kiek op Drenthe' uitgevoerd in samenwerking met Stichting Het Drentse Landschap, Drents Plateau, Landschapsbeheer Drenthe, Bond Heemschut, KNHM en de BNA.

De Nacht van de Nacht

Op 28 oktober vond in het hele land de tweede Nacht van de Nacht plaats. Net als bij de eerste aflevering van het evenement in 2005 namen wij de organisatie in Drenthe voor onze rekening. Opnieuw met veel succes; zo gaven acht van de twaalf Drentse gemeenten gehoor aan onze oproep om die nacht de schijnwerpers op een openbaar gebouw te doven. Drenthe ging hiermee veruit aan kop: landelijk deed tien procent van de gemeenten mee. Kerken, molens en gemeentehuizen in Coevorden, Sleen, Oosterhesselen, Dalen, Gieten, Gasselternijveen, Anloo, Westerbork, Diever, Dwingeloo, Vledder, Smilde, Assen, Roden, Norg en Peize waren voor een keer in het donker gehuld. In Assen was ook het hoofdkantoor van de NAM verduisterd.

Ruim 450 mensen namen deel aan publieksactiviteiten die door lokale initiatiefnemers op negen plaatsen verspreid over de provincie waren georganiseerd. De excursie door het Mensingebos bij Roden en de activiteiten bij het Boomkroonpad waren de grootste publiekstrekkingen met elk zo'n honderd

deelnemers. Bij het Boomkroonpad droegen Noordelijke prominenten gedichten voor en konden de bezoekers een nachtelijke tocht maken over het met olielampen verlichte pad. Bijzonder was de wandeling in Meppel door een donker Wilhelminapark. Het was de eerste keer in Nederland dat niet alleen een heel park was verduisterd, maar ook de lantaarns van de aangrenzende straten waren gedoofd.

De nacht heeft weer flink wat media-aandacht gekregen. Verschillende gemeenten en organisaties hebben aangegeven dat zij in 2007 weer meedoen.

Ook op andere manieren hebben wij ons sterk gemaakt voor het behoud van het nachtelijk donker. Zo hebben we samen met collega-organisaties uit andere provincies het overleg met de verantwoordelijke instanties gezocht over specifieke voorbeelden van hinderlijke en overdadige verlichting: de nieuwe verlichting boven de A28 tussen Groningen en Haren, de reclamemast langs de A28 bij Hoogeveen en verlichting van paden aan de achterkant van huizen.

Concrete winst hebben wij hier (nog) niet geboekt. De gemeente Meppel hebben wij suggesties gegeven voor het terugdringen van lichthinder.

De Nacht van de Nacht is voortgekomen uit de landelijke campagne 'Laat het donker donker' van de Provinciale Milieufederaties en Natuur en Milieu. In het kader van deze campagne zijn in 2006 landelijk 200 activiteiten georganiseerd met 10.000 bezoekers. Mede door de uitgebreide landelijke en regionale media-aandacht is bereikt dat het thema duisternis duidelijk op de kaart is gezet.

Die campagne is in 2006 afgesloten met een fotowedstrijd om de lelijkst verlichte plek van Nederland. Uit de vele ingezonden foto's nomineerde een jury tien plekken, waaronder de reclamemast langs de A28 bij Hoogeveen en de verlichting langs dezelfde snelweg tussen Haren en Groningen. De prijs ging uiteindelijk naar een reclamemast in Limburg. De nacht van de nacht zal ook in 2007 worden georganiseerd. Wij zullen ons de komende tijd sterk blijven maken voor initiatieven die bijdragen aan behoud van de duisternis in onze provincie.

Koester de stilte

Net als de duisternis is ook de stilte een oerqualiteit die sluipenderwijs wordt aangetast. In het project 'Koester de stilte' vragen de Provinciale Milieufederaties en Natuur en Milieu daarvoor aandacht. Voor Drenthe hebben wij het Dwingelderveld, een van de officiële stiltegebieden in onze provincie, als proefgebied uitgekozen. De Natuurkundewinkel van de Rijksuniversiteit Groningen heeft daar voor ons geluidmetingen uitgevoerd. Die wijzen uit dat zelfs op de rustigste meetpunten de provinciale geluidsnorm regelmatig wordt overschreden, vooral door toedoen van auto's en vliegtuigen. Daarnaast hebben wij zo'n 150 bezoekers van het Dwingelderveld gevraagd hoe zij de rust en stilte in dit gebied ervaren en waarderen. De meeste bezoekers vinden het belangrijk dat geluidsoverlast in dit gebied wordt tegengegaan. De resultaten van de metingen en de enquête hebben wij gepresenteerd op het minisymposium De Grote Stille Heide, dat wij op 15 juni in Dwingeloo organiseerden. De discussie tussen de 48 deelnemers leidde tot aanbevelingen voor effectieve maatregelen die ook toepasbaar zijn in andere stiltegebieden, zoals het afsluiten van zandwegen voor gemotoriseerd verkeer en het aanbrengen van geluidsabsorberende voorzieningen rond bepaalde geluidsbronnen. Deze aanbevelingen hebben wij na het symposium besproken met ambtenaren van de provincie.

Een van de aanbevelingen is om recreatief vliegen boven stiltegebieden te vermijden. Deze aanbeveling hebben wij uitgewerkt in een notitie met waarnemingen van recreatief vliegen boven het Dwingelderveld. De waarnemingen zijn besproken in de milieuc commissie van vliegveld Hoogeveen. Onder de gebruikers van het vliegveld is een kaart van alle stiltegebieden verspreid.

Verder werkten wij mee aan een landelijke brochure met maatregelen voor het terugdringen van geluidsoverlast. De brochure met als titel Stiltewijzer wordt in 2007 uitgebracht.

ONTWIKKELINGSPLANOLOGIE

Met de Nota Ruimte kiest de rijksoverheid voor ontwikkelingsplanologie. Daarin staan niet beperkingen maar gewenste ontwikkelingen centraal. In Drenthe kan ontwikkelingsplanologie bijdragen aan een integrale ruimtelijke planvorming, waarin de ontwikkeling van natuur en landschap een volwaardige rol speelt. Zo kan bij stedelijke ontwikkeling het principe van 'rood voor groen' worden toegepast. Ook zijn er kansen voor zuinig ruimtegebruik door nieuwe woningen en bedrijven te realiseren binnen de bestaande dorpen, steden en bedrijventerreinen. Om te bevorderen dat deze kansen worden benut leveren wij voor verschillende gebieden en thema's onze inbreng.

Hoe groen blijft de Regio Groningen - Assen?

Als groene ontwikkeling ergens een must is, dan is het in de regio Groningen - Assen. Hier zijn grote ontwikkelingen voorzien en wat natuur en landschap betreft staat daarbij heel wat op het spel. Mede door onze inbreng samen met onze partners in de Groene Coalitie is in de geactualiseerde Regiovisie het project Regiopark opgenomen. Sindsdien werken de partners samen, niet alleen aan woningbouw en bedrijventerreinen, maar ook aan versterking van natuur en landschap. In 2006 is gewerkt aan het opstellen van een landschappelijke onderlegger en de financiële strategie voor het uitvoeringsprogramma van dit project. Via een vorm van verevening zouden 'rode' ontwikkelingen zoals woningbouw, investeringen in het groen kunnen financieren. Helaas blijkt er nog weinig bestuurlijk

draagvlak voor een vorm van regionale verevening. De gemeenten Noordenveld en Leek hebben in januari de vier modellen gepresenteerd die de basis vormen voor de Strategische Milieubeoordeling voor

het Structuurplan Leek-Roden. Samen met lokale groepen hebben wij in een reactie de gemeenten gevraagd de woningbouwopgave te heroverwegen en natuur en landschap voor woningbouw te vrijwaren. De planvorming heeft inmiddels vertraging opgelopen, zodat nog niet bekend is wat de gemeenten met onze voorstellen hebben gedaan.

Na de kritische ontvangst van het voorontwerp structuurplan van de gemeente Tynaarlo in 2005 zijn in het uiteindelijke plan de aantallen woningen naar beneden bijgesteld en is een uitgebreide landschapsvisie opgenomen. Verder is een aantal woningbouwlocaties bij Zuidlaren geschrapt en is de uitbreiding aan de zuidzijde van bedrijventerrein Vriezerbrug vervallen. Wij onderschrijven deze aanpassingen maar maken ons nog steeds zorgen over gevolgen van de uitbreidingsplannen voor natuur en landschap en zullen ook actief blijven inspelen op de verdere planvorming.

Wie kijkt er over de grens?

In het gebied tussen de Wieden-Weerribben en het Drents Plateau bestaan allerlei wensen die zowel kansen als bedreigingen vormen voor het behoud en de ontwikkeling van natuurgebieden en ecologische verbindingzones. Dat maakt integrale samenhangende planvorming tot een absolute noodzaak. In 2005 zijn wij met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Natuur en Milieu Overijssel een samenwerking aangegaan om de betrokken overheden te verleiden tot een meer samenhangende gebiedsontwikkeling. Wij hebben daarvoor een gebiedsanalyse opgesteld die aan verschillende betrokken overheden is gepresenteerd.

De visie bevatte voor diverse betrokkenen goede aanknopingspunten. Als eerste stap is vervolgens samen met verschillende overheden gewerkt aan een concreet en rijpend knelpunt: de natuurlijke verbinding tussen de Vledder- en Wapserveense Aa en de Weerribben. De invulling van deze, in beleid als Robuuste Verbinding aangeduide, natuurdoelstelling lag al een tijd stil. Een gezamenlijke

notitie van de groene organisaties met concrete inrichtingsvoorstellen heeft er toe geleid dat het proces weer is vlotgetrokken. In opdracht van de overheden heeft een adviesbureau een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke meerwaarde van de Robuuste Verbinding. De resultaten, die eind 2006 zijn gepresenteerd, wijzen uit dat de verbinding haalbaar is en een maatschappelijke meerwaarde heeft.

Verder hebben wij ons ingezet voor een integrale aanpak van de toekomstige woonwijk Nieuwveense Landen bij Meppel. Hiervoor hebben wij inbreng geleverd bij door de gemeente georganiseerde ontwerpateliers en gepleit voor goede ecologische verbindingzones in en rond de wijk. De resultaten van deze inzet laten op zich wachten omdat de besluitvorming over de gemeentelijke plannen is uitgesteld.

Ruimte voor ruimte

In 2004 hebben wij samen met de NLTO gepleit voor een 'ruimte voor ruimte-regeling' in Drenthe. Het ruimte voor ruimte principe houdt in dat

men in ruil voor de sloop van vrijkomende of voormalige agrarische bedrijfsgebouwen de mogelijkheid krijgt een woning te bouwen. Onze inzet leidde tot opname van dit idee in het tweede Provinciaal Omgevingsplan. In januari van dit jaar hebben Gedeputeerde Staten de voorbeeldregeling Ruimte voor Ruimte vastgesteld. De regeling is concreet uitgewerkt in twee proefprojecten. Deze zijn uitgevoerd onder regie van een projectgroep, waaraan wij hebben deelgenomen. De resultaten worden betrokken bij de evaluatie van de regeling begin 2007.

Natuurvriendelijke recreatie

Sinds 2003 verkennen wij samen met de recreatiesector de kansen voor een ontwikkeling van recreatie die ook natuur en landschap winst biedt. Een lastige maar niet onmogelijke opgave. De verkenning resulteerde in 2005 in de nota Ontwikkelingsperspectief Natuurlijke Recreatie voor het Drents-Friese Wold. In 2006 hebben we samen met de recreatieorganisaties en de provincie hieraan een vervolg gegeven. Dit houdt in dat we gezamenlijk voor een aantal voorbeeldbedrijven plannen willen opstellen die passen in het ontwikkelingsperspectief. Deze plannen worden in 2007 afgerond. Daarnaast wordt verkend met welke bestaande of nieuwe instrumenten dergelijke plannen tot uitvoering kunnen worden gebracht.

Tenslotte willen we samen met de betrokken partners ook in andere gebieden in Drenthe aan de slag met het opstellen van een integraal ontwikkelingsperspectief met win-win-situaties voor natuur en recreatie. In de eerste helft van 2007 gaan we dit doen voor de gemeente De Wolden. De planning is om daarna aan de slag te gaan in de gemeente Aa en Hunze.

WATER

De natuur in Drenthe heeft veel te winnen bij beter waterbeheer. Verbetering van de waterkwaliteit, tegengaan van de verdroging en natuurlijke vormen van waterberging zijn de voornaamste speerpunten die wij inbrengen bij de planvorming op het gebied van waterbeheer. Daarvoor hebben we ook in 2006 adviezen en reacties gegeven aan onder meer de waterschappen en ons ingezet voor het project 'Schoon water!' waarmee we het belang van verbetering van de waterkwaliteit bij een breed publiek onder de aandacht brengen.

Een heldere kijk op schoon water

Voor de verbetering van de waterkwaliteit is de uitwerking van de Europese Kaderrichtlijn Water erg belangrijk. Wij verzorgen de natuur- en milieu-inbreng in dit proces in de Drentse stroomgebieden. Hoewel de uitwerking nog in een voorbereidend

Waterexcursie Hunze

stadium zit en er nog geen maatregelen geformuleerd zijn, blijkt de richtlijn nu al tegenstand op te roepen bij de doelgroepen van die eventuele maatregelen. Bovendien moeten we constateren dat de overheid het proces een nogal abstract ambtelijk karakter geeft, waardoor het voor veel mensen een ver-van-mijn-bedshow dreigt te worden. Dat verkleint het draagvlak, terwijl schoon water toch voor iedereen van belang is. Om dat belang beter onder de aandacht te brengen hebben wij het project 'Schoon water!' opgezet. Daarin willen we inspirerende voorbeelden van mogelijke verbeteringen aandragen, zodat mensen zich meer betrokken gaan voelen bij het werken aan schoner water.

In mei organiseerden wij samen met Waterschap Hunze en Aa's en Het Drentse Landschap een 'Schoon waterdag' in De Groeve bij het Zuidlaardermeer. Deze dag trok ruim 180 bezoekers. Zij konden meegebrachte watermonsters laten analyseren en kregen op basis daarvan vijveradvies. Kinderen deden proefjes met waterkwaliteit en er waren excursies en informatiestands.

Verder gebruikten wij dit jaar een internationaal toegepaste methode waarmee mensen op een eenvoudige manier zelf de kwaliteit van water kunnen bepalen aan de hand van de waterdiertjes die ze aantreffen. De methode werd door ons geschikt gemaakt voor de wateren in Drenthe en voor een groot publiek. Na een instructiemiddag voor de excursiegidsen van het IVN in het Hunzegebied organiseerden wij op 17 september in dit gebied samen met Het Drentse Landschap en plaatselijke IVN-afdelingen de eerste water-

kwaliteitsexcursie, waarbij de methode door de ruim dertig deelnemers met succes in praktijk werd gebracht. In 2007 gaan we met de genoemde partners ook in andere delen van Drenthe waterkwaliteitsexcursies organiseren. In het voorjaar verzorgen we een cursus voor waterkwaliteitsgidsen. Het komend jaar openen we ook de speciale website voor het project en verder staan een boek en een tentoonstelling op stapel. Beide brengen waterkwaliteit in beeld voor een breed publiek.

Een deel van de weerstand tegen de Kaderrichtlijn Water heeft te maken met de veronderstelde hoge kosten van de maatregelen om de vereiste waterkwaliteit te halen. Daarbij is men geneigd te vergeten dat er ook aanzienlijke baten zijn, die naar ons idee ruimschoots tegen de kosten op wegen. De Provinciale Milieufederaties en Stichting Natuur en Milieu hebben daarom samen een brochure opgesteld waarin de baten van schoon water op een rij zijn gezet. Deze brochure met als titel 'Baten boven water' is aangeboden aan alle waterbeheerders met het verzoek om ook de baten een goede plaats te geven in de besluitvorming. De brochure met de begeleidende brief is inmiddels besproken in de Drentse Statencommissie Omgevingsbeleid.

BELEIDSADVIEZEN EN BELANGENBEHARTIGING GROENE RUIMTE

Via inbreng in commissies en inspraak-procedures en advisering bij beleids-ontwikkelingen zetten wij ons in voor de groene kwaliteiten van Drenthe. Wij nemen bijvoorbeeld deel in de Provinciale Commissie Omgevingsbeleid (inmiddels opgevolgd door de Adviescommissie voor de Fysieke Leefomgeving Drenthe [AFLO]) en de Commissie Landelijk Gebied en leveren bijdragen aan het gebieds-gerichte beleid. Verder verzorgen wij, in samenwerking met de terreinbeherende organisaties, ook de natuur en milieu-inbreng bij bestemmingsplanprocedures.

Ammoniak: plussen en minnen

Het ammoniakbeleid heeft zowel provinciaal als landelijk opnieuw uitgebreid ter discussie gestaan. Op beide niveaus zijn we bij de discussie betrokken geweest. In de zomer heeft de provinciale klankbordgroep Wet ammoniak en veehouderij (Wav) aan Provinciale Staten haar advies uitgebracht over de Wav-problematiek in Drenthe. In de totstandkoming van dat advies hebben wij een actieve rol gespeeld. Samen met LTO-Noord hebben wij de mogelijkheden onderzocht om waardevolle natuur tegen ammoniakdepositie te beschermen en tegelijk veehouderij-bedrijven ontwikkelingsruimte te bieden. Dit heeft geresulteerd in een 'gereedschapskist' met mogelijke instrumenten voor het oplossen van knelpunten. De Statencommissie Omgevingsbeleid heeft de voorstellen van de klankbordgroep unaniem onderschreven. In 2007 wordt een begin gemaakt met ons

voorstel om van de 13 knelpuntbedrijven in de 250-meterzones rond de Wav-gebieden een soort proeftuin te maken. Mede door onze inzet is het provinciale beleid evenwichtiger geworden. Samen met de andere provinciale milieufederaties en Natuur en Milieu hebben wij onze inbreng geleverd bij de voorbereiding van het landelijke toetsingskader ammoniak voor de Natura 2000-gebieden. Helaas hebben wij moeten vaststellen dat het uiteindelijke kader de natuur onvoldoende beschermt. De provinciale winst in dit dossier dreigt door de ontwikkeling van het landelijke beleid ondermijnd te worden, omdat de bescherming van natuurgebieden tegen ammoniak is afgenomen.

Bollenteelt

Mede op ons initiatief is in 2005 het Platform Duurzame Bollenteelt Drenthe opgericht. Dit platform

begeleidt onder meer een stimuleringsproject om het gebruik van bestrijdingsmiddelen terug te dringen. De eerste resultaten van dit deelproject zijn positief. Bijna alle Drentse bollentelers nemen deel aan het project. In 2006 is de milieubelasting door het gebruik van bestrijdingsmiddelen in de Drentse bollenteelt met 60% verminderd ten opzichte van 2002. Bovendien hebben acht telers met succes afrikaantjes ingezaaid als alternatief voor de zeer belastende natte grondontsmetting. Op andere deelonderwerpen in dit dossier is minder vooruitgang geboekt. Onze zorgen over de toename van de bollenteelt in Drenthe zijn hiermee nog niet weggenomen.

Landinrichting

De kwaliteit van de groene ruimte behouden en versterken: dat is onze inzet bij het adviseren over en het reageren op ruimtelijke plannen. Wij nemen bijvoorbeeld deel in de Provinciale Commissie Omgevingsbeleid (inmiddels opgevolgd door de Adviescommissie voor de Fysieke Leefomgeving Drenthe [AFLO]) en de Commissie Landelijk Gebied. Verder ondersteunen wij de natuurbeschermings-vertegenwoordigers in diverse landinrichtings-commissies. In de voorgaande jaren zijn landinrichtingsprojecten vrijwel tot stilstand gekomen door bezuinigingen. Inmiddels is duidelijk geworden dat een beperkt aantal lopende projecten de komende jaren wordt afgerond. Dat gebeurt in het kader van prestatieafspraken tussen provincie en rijk over gebiedsgericht beleid, het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Een

van de gevolgen van de nieuwe aanpak is dat het rijk geen geld meer beschikbaar stelt voor maatregelen op het gebied van waterbeheer, recreatie, landschap en milieu. Voor projecten die in 2006 nog niet in uitvoering waren, zijn die maatregelen op losse schroeven komen te staan. Vooral het project Schoonebeek is daardoor getroffen. Wij hebben samen met diverse partners onze zorgen daarover geuit maar dit heeft het bezuinigingsproces niet kunnen keren. Voor Schoonebeek betekent dit dat de herinrichting op basis van een veel soberder plan zal worden uitgewerkt.

De provincie speelt in het plattelandsbeleid vanaf 2007 op basis van nieuwe landelijke regelingen de centrale rol. Dit jaar heeft zij een Provinciaal Meerjarenprogramma opgesteld dat hiervoor de leidraad vormt. Naar aanleiding van onze adviezen over het ontwerp zijn verschillende natuur- en milieudoelen in dit programma aangescherpt. Het programma biedt naar onze mening dan ook een goede basis voor provinciaal beleid. De landelijke financiering blijft hierin vooralsnog het grootste zorgkind.

Bestemmingsplannen

Ook dit jaar hebben wij weer een groot aantal bestemmingsplannen beoordeeld op hun gevolgen voor natuur en landschap. Dertien keer was er aanleiding voor een reactie, in enkele gevallen in de vorm van een beroep.

Bij meerdere plannen ligt de aanleiding in de manier waarop gemeenten omgaan met de planologische doorwerking van de ecologische hoofdstructuur. In deze hoofdstructuur zou de natuur ruimtelijk voorrang moeten krijgen, maar in de gemeentelijke praktijk is dat nog lang niet altijd vanzelfsprekend. Dit speelt onder andere bij de zogeheten ruime-
jasgebieden. In deze gebieden, die door de provincie zijn aangewezen, kunnen over een beperkte

oppervlakte binnen een ruimer gebied beheers-
overeenkomsten worden gesloten ten gunste van
natuur en landschap. Vaak gaat het om weidevogel-
beheer. Deze gebieden maken in onze ogen deel
uit van de ecologische hoofdstructuur en kunnen
daarom niet zonder meer een andere bestemming
krijgen. Tegen de plannen om een deel van deze
gebieden te bestemmen voor bedrijventerreinen
(Hoogeveen) of woningbouw (Noorderveld) hebben
wij dan ook bezwaar aangetekend. Deze bezwaar-
procedures zijn nog niet afgerond maar zullen in
ieder geval voor alle betrokkenen meer duidelijkheid
bieden over de status van deze gebieden.

Groene Coalitie ontbonden

In de Groene Coalitie hebben 41 organisaties zich
sinds 2000 ingezet voor behoud en ontwikkeling

van het groene karakter van het landelijk
gebied van Noord-Nederland. Wij hebben het
secretariaat van dit samenwerkingsverband
verzorgd. De Groene Coalitie heeft goede
resultaten geboekt. Toch is na een evaluatie
besloten haar te vervangen door samenwerkings-
verbanden per provincie. Dit sluit aan op de
tendens, zowel bij de coalitiepartijen zelf als
daarbuiten, om zaken meer op provinciaal niveau
aan te pakken. Binnen de provincie weten de
partijen elkaar inmiddels ook goed te vinden.
Een van de laatste activiteiten van de Groene
Coalitie was het uitbrengen van een brochure
over de economie van het platteland. Daarin
worden de resultaten gepresenteerd van het
congres van eind 2005 over dit thema,
georganiseerd in samenwerking met de
Rijksuniversiteit Groningen.

Duurzame ontwikkeling

KLIMAAT EN ENERGIE

Binnen het thema klimaat en energie richten wij ons vooral op het aanjagen van energiebesparing. Dit jaar hebben wij die rol versterkt en de samenwerking met vele andere partijen op dit gebied verder uitgebouwd. Zo werken we samen met de federaties van Friesland en Groningen in het project 'Energie besparen doe ik zo!' en met tal van maatschappelijke organisaties op landelijk niveau in de klimaatcampagne 'HIER'. Binnen Drenthe groeit de samenwerking met provincie, gemeenten, woningbouwcorporaties, bewonersgroepen en bedrijven.

Noordelijke klimaatcompetitie

Samen met de milieufederaties van Friesland en Groningen organiseerden wij de Noordelijke klimaatcompetitie. De dorpen Reduzum (Friesland) en Warhuizen (Groningen) en de Zuidlarense wijk Westlaren streden een half jaar lang om de vraag wie de meeste energie wist te besparen. Zij werden daarin bijgestaan door de milieufederaties en door specialisten op besparingsgebied. Alle deelnemers kregen een persoonlijk energieadvies. Na een spannende strijd met Westlaren won uiteindelijk

Reduzum. Op 14 december kreeg dit team in het Natuurmuseum in Groningen een bokaal uitgereikt plus een bedrag van 4.500 euro, dat wordt besteed aan energiezuinige verlichting van de basisschool in het dorp. Met deze wedstrijdvorm is energiebesparing op een aansprekende manier voor het voetlicht gebracht. Radio, tv en regionale kranten hebben aandacht besteedt aan de start en de afsluiting van het project. Op Duurzame Dinsdag (de landelijke groene tegenhanger van de presentatie van de rijksbegroting) kreeg de Noordelijke klimaatcompetitie uit 160 inzendingen een eervolle vermelding.

Klimaatneutraal kamperen

Klimaatneutrale producten voegen geen CO₂ toe aan de atmosfeer. In een landelijk samenwerkingsproject streven de Provinciale Milieufederaties er naar 24 producten klimaatneutraal te maken. Wij willen in Drenthe voor tenminste één klimaatneutraal product zorgen. Op basis van een verkenning naar mogelijke producten of diensten zijn wij uitgekomen bij klimaatneutraal kamperen. Vijf Drentse campings willen dit nieuwe, unieke product vanaf 2007 aanbieden. Begin 2007 worden de bedrijven gescand op energieverbruik en

besparingsmogelijkheden. Samen met de eigenaren maken we vervolgens een plan om tot een klimaatneutrale bedrijfsvoering te komen. Waar producten of diensten het klimaat belasten, compenseren de campings de CO₂-uitstoot, onder meer door energiebesparing, inkopen van groene energie en bosaanplant. De RECRON gaat meehelpen het project bekendheid te geven bij andere recreatiebedrijven. De provincie steunt het project financieel.

Bekendmaking winnaar Klimaatcompetitie

De kleine en grotere dingen die het doen

De Drentse deelnemers bespaarden gemiddeld 66% op hun gasverbruik. Twee deelnemers kwamen zelfs tot 77%. Om elektriciteit te besparen kocht een deelnemer uit Westlaren een nieuwe wasmachine en een nieuwe koelkast. Ook besloot ze dat het waterbed de deur uit moest. Dat laatste scheelde maar liefst 20% in het energieverbruik. Ook een aantal van haar teamgenoten kocht nieuwe apparaten, zoals een wasmachine die minder stroom en water gebruikt. Twee teamleden deden hun oude vriezer weg. Verder wisten zij te besparen door het dak beter te isoleren, vriezers schoon te maken en te ontdoen van ijsafzetting, radiatoren af te sluiten en de bank voor de verwarming weg te halen, zodat de warmte weer de kamer in kon stralen.

Drenthe rijdt als nieuw!

Met Het Nieuwe Rijden kunnen automobilisten simpel iets goeds doen voor het klimaat en voor hun eigen portemonnee. Het afgelopen jaar hebben wij deze rijstijl in Drenthe gepromoot onder het motto 'Drenthe rijdt als nieuw!'. Zo'n 250 mensen namen deel aan de gratis theorielessen die wij samen met de Stichting Verkeerseducatie Drenthe organiseerden. Via loting kregen vijftig van hen ook een gratis praktijkcursus aangeboden. De deelnemers wisten in het algemeen veel brandstof te besparen en velen vonden de cursus een eyeopener. Onder de deelnemers bevonden zich zes burgemeesters en een loco-burgemeester.

Deelnemers Het Nieuwe Rijden

Zij hadden positief gereageerd op ons verzoek om als ambassadeur voor Het Nieuwe Rijden op te treden. In ons doel om Het Nieuwe Rijden in de publiciteit te krijgen zijn we geslaagd. Regionale en lokale radio- en tv-zenders en bladen schonken veel aandacht aan de actie.

D66 nam het project op in haar verkiezingscampagne; lijsttrekker Alexander Pechtold kreeg in Drenthe les in Het Nieuwe Rijden.

Het project wordt in 2007 afgerond. De ondersteunende website zal worden overgedragen aan de Stichting Verkeerseducatie Drenthe.

In samenwerking met deze organisatie bekijken wij hoe de cursussen voor Het Nieuwe Rijden in Drenthe een vaste plek kunnen krijgen.

Noordelijk kernenergiedebat

De steeds luider lobby voor kernenergie bracht ons ertoe om samen met de andere noordelijke milieufederaties een politiek debat te organiseren over kernenergie en kernafval. Het debat, waaraan milieustaatssecretaris Van Geel, gedeputeerde Klip-Martin en voorzitter Hafkamp van het Klimaatverbond deelnamen, vond op 8 november in Havelte plaats. Het resulteerde in een stevig en eensluidend noordelijk geluid van overheden en maatschappelijke organisaties richting Den Haag: gezamenlijk inzetten op energiebesparing in plaats van kernenergie.

Ontwikkeling klimaatbeleid in Drenthe

De provincie heeft dit jaar de nota Energiek Drenthe uitgebracht over haar energiebeleid tot en met 2010. Wij hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van deze nota, die een basis legt voor verdergaand beleid op gebied van duurzame energie in Drenthe. Mede dankzij onze inbreng

debat met van Geel

is ook door de provincie het klimaatneutraal als belangrijke leidraad in het beleid opgenomen. In noordelijk verband hebben de milieufederaties de energiebesparingswebsite 'Energie besparen doe ik zo!' opgezet en drie nieuwsbrieven voor bewoners uitgebracht met daarin veel praktische tips. Uit de ervaring met deze besparingsite en deze nieuwsbrieven blijkt een duidelijke behoefte aan praktische informatie. Daartegenover staat een nogal versnipperd aanbod van verschillende zenders. Met provincie en gemeenten hebben we een begin gemaakt met de ontwikkeling van een energiebesparingskoepel, waarbinnen we vraag en

aanbod van energiebesparingsmogelijkheden meer willen bundelen.

Aan het eind van het jaar zijn twee landelijke samenwerkingprojecten van de Provinciale Milieufederaties van start gegaan. In het ene project worden de kansen voor verschillende soorten biomassa onderzocht. In het andere project, 'Freeze your building' ('Ontdek het lek'), worden gebouwen met infraroodscans onderzocht op warmtelekken. Wij hebben de provincie (Drents Museum en provinciehuis) en Stichting Woonconcept benaderd voor deelname; beide hebben positief gereageerd.

DUURZAAM BOUWEN

Bij het stimuleren van duurzaam bouwen in Drenthe hebben wij een adviesfunctie. De Regionale Dubo Consulent (RDC), die bij ons is ondergebracht, helpt gemeenten en bouworganisaties bij de ontwikkeling en uitvoering van duurzaam bouwen beleid. Ook zijn wij trekker van het Platform Duurzaam Bouwen Drenthe, waarin overheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen samenwerken. Dit jaar stond vooral in het teken van het manifest 'Bouwen aan kwaliteit', de opvolger van het Convenant Duurzaam Bouwen.

Manifest Bouwen aan kwaliteit

In oktober presenteerde het Platform Duurzaam Bouwen de nieuwe aanpak van duurzaam bouwen in Drenthe, verwoord in het manifest 'Sterk Bouwen – Bouwen aan kwaliteit'. Dat gebeurde op een bijeenkomst in De Wijk, waar gedeputeerde Klip-Martin, wethouder Braams van Coevorden en mevrouw Homan van Bouwend Nederland het manifest met het bijbehorende beeldmerk onthulden.

Het manifest is de opvolger van het Drentse Convenant Duurzaam Bouwen uit 2001. Uit de evaluatie van dit convenant in 2005 is gebleken dat het tot veel projecten heeft geleid, maar dat een bouwbrede toepassing van duurzaam bouwen nog lang niet in zicht is. Om dit doel te bereiken moeten nieuwe wegen worden ingeslagen. De nieuwe aanpak zet vooral in op het benutten van

de kansen op de markt en het stimuleren van de vraag. Daarmee wordt ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen, zoals het toenemende kwaliteitsbewustzijn van 'de woonconsument'. De nieuwe aanpak berust op vier pijlers. De eerste daarvan is beter in de markt zetten van duurzaam bouwen. De andere pijlers zijn: ruimte voor maatwerk, ontwikkeling van nieuwe, inspirerende instrumenten voor extra kwaliteit en nieuwe, flexibele vormen van samenwerking. In De Wijk bleek dat deze uitgangspunten op brede steun kunnen rekenen. Begin 2007 bekrachtigen de partijen het manifest en geven zij in een eigen verklaring aan, hoe zij hun bijdrage gaan invullen. De uitvoering van de nieuwe aanpak krijgt verder vorm in een regionaal samenwerkingsprogramma. Dat zal de concrete basis vormen voor het realiseren van extra kwaliteit in de gebouwde omgeving in Drenthe.

Gezondheid en duurzaam bouwen gaan samen in Zuidwolde

Het nieuwe medisch centrum Thijinge in Zuidwolde is een bijzonder gebouw in de zogenaamde organische stijl. Bij de bouw is volop aandacht besteed aan duurzaamheid. Voor de initiatiefnemers, vijf huisartsen uit Zuidwolde, hangt zorg voor mensen samen met zorg voor het milieu.

Bij de bouw van het centrum zijn niet alleen duurzame materialen toegepast, ook voor het koelen en verwarmen van het gebouw worden duurzame methoden gebruikt. Zichtbare, zoals een isolerend grasdak, zonneboilers en zonnecellen, maar ook onzichtbare methoden. Zo is er op veertig meter diepte een koud- en warmwaterbron aangeboord. Hieruit wordt grondwater met een constante temperatuur omhoog gepompt dat zowel voor koeling als verwarming benut wordt. Daardoor heeft het gebouw geen airconditioning of cv-ketel nodig. Bovendien is het uitermate energiezuinig. Het gebouw bewijst dat duurzaamheid loont: het milieu en de portemonnee varen er wel bij. Zo kan het dus ook!

Duurzaam wonen is prettig wonen

Bewoners die zelf om een duurzaam gebouwde woning vragen: een betere basis voor duurzaam bouwen is er niet. Wij willen bewoners helpen bij het formuleren van hun duurzame woonwensen en bij het verwezenlijken daarvan. Onder het motto Prettig wonen kan ook duurzaam, willen wij samen met marktpartijen en overheden hiervoor een werkmethode ontwikkelen. Daarvoor hebben wij twee bouwprojecten uitgekozen: Middelveen IV in Zuidwolde (gemeente De Wolden) en Zuidoevers Zuidlaardermeer (gemeente Tynaarlo). De hier opgedane ervaringen delen we vervolgens met gemeenten en bouwpartners. In Middelveen IV zet de gemeente voor tien woningen in op het realiseren van extra (duurzame) kwaliteit. Een groep bewoners is hierop ingesprongen. Wij hebben de bewoners en de gemeente actief ondersteund bij de uitwerking van de plannen en het vinden van een organisatievorm. Op onze aanbeveling is een bouwteam gevormd dat de woningen in samenwerking met de bewoners ontwikkelt. De bewoners hebben hiervoor een stichting opgericht. Verder hebben wij actief meegedacht over aanpassing van het ontwerp-bestemmingsplan. Voor het vervolgtraject zijn afspraken gemaakt. Onze inbreng wordt afgerond als het definitieve plan klaar is, naar verwachting medio 2007. In de wijk Zuidoevers bij het Zuidlaardermeer worden 25 woningen in het hogere marktsegment gebouwd. De gemeente heeft flinke ambities voor duurzaamheid en beeldkwaliteit en stimuleert de toekomstige bewoners extra kwaliteit te realiseren. Wij hebben met een beleidsmedewerker van de gemeente een plan van aanpak geschreven, dat door de gemeenteraad is bekrachtigd. Verder hebben wij bijgedragen aan een brochure en een website, en aan de voorbereiding van een voorlichtingsavond en individuele gesprekken met de bewoners in 2007.

DUURZAME MOBILITEIT

De invloed van regionale overheden op het verkeersbeleid neemt toe. Dat biedt kansen om duurzame en schonere vormen van mobiliteit in de schijnwerpers te plaatsen. Zo zien wij mogelijkheden voor het schoner maken van wagenparken, het stimuleren van milieuvriendelijk vervoer op de korte afstand en het stimuleren van duurzame mobiliteit in en rondom de stedelijke centra. Bij de voorgenomen aanpassing van de N33 hebben we samen met diverse partners een duurzame aanpak bepleit.

N33: verdubbel uw blik

Rijk, provincies en gemeenten hebben zich voorgenomen de N33 tussen Assen en Veendam te verdubbelen tot een vierbaans autoweg. Als de aandacht daarbij uitsluitend uitgaat naar het extra asfalt, gaat die ingreep alleen maar ten koste van het landschap en levert het de omgeving verder niets op. Het kan ook anders. Door voor een bredere aanpak te kiezen en een ruimer gebied bij de plannen te betrekken, ontstaan kansen voor vergroting van de verkeersveiligheid en kwaliteitsverbetering van natuur, milieu en recreatie. Samen met andere maatschappelijke organisaties hebben wij de overheden opgeroepen om deze kansen te benutten en voor zo'n brede aanpak te kiezen. In de brochure 'Verdubbel uw blik: investeer in de omgevingskwaliteit rond de N33' doen we daarvoor een reeks voorstellen. Zo kan de verkeersveiligheid verbeterd worden

door invoering van maximaal 60 km/uur op de overige doorgaande wegen in het gebied en 30 km/uur in woongebieden. Gebruik van deze wegen voor doorgaand verkeer zou, ook met het oog op de leefkwaliteit, door verkeersremmende maatregelen verder ontmoedigd moeten worden. Om te voorkomen dat de milieukwaliteit achteruit gaat, moet de snelheid op de weg na de herinrichting maximaal 100 km/uur blijven en moet dit ook gehandhaafd worden, bijvoorbeeld door permanente trajectcontrole. Toepassing van stil asfalt kan helpen om de geluidsoverlast voor de omgeving, met daarin onder meer de stiltegebieden van het Nationaal Landschap Drentsche Aa, terug te dringen. Recreatieve verbindingen kunnen worden versterkt, zodat de N33 in plaats van een barrière juist een groene toegangspoort tot het gebied wordt. De aanpak van de N33 biedt tevens een uitgelezen kans om te investeren in de natuur van de beekdalen van de Drentse Aa en de Hunze. De brochure is door de overheden met waardering ontvangen, maar heeft nog niet tot aanwijsbare resultaten geleid. Eind 2006 hebben Rijkswaterstaat en de provincies Groningen en Drenthe de Startnotitie voor een milieu-effectrapportage ter visie gelegd.

Manifestatie duurzame mobiliteit

Langzamerhand lijkt de tijd rijp te worden voor duurzame en schonere vormen van mobiliteit. Wij willen daarop inspelen met een manifestatie

over duurzame mobiliteit in Drenthe. Zo'n evenement biedt de gelegenheid om duidelijk te maken dat duurzame mobiliteit in plaats van lastig juist prettig kan zijn en te wijzen op de mogelijkheden die voor iedereen binnen handbereik liggen. In 2006 zijn we begonnen met de voorbereiding. We hebben in de ANWB een mede-initiatiefnemer gevonden. Het OV-Bureau, de provincie, het VCC Noord-Nederland, Duurzaam Energiestation Green Planet, Marketing Drenthe en het Verkeerspark Assen hebben aangegeven graag mee te willen werken. Uit de gesprekken kwam de ambitie naar voren om de manifestatie groot op te zetten. Dat betekent dat nog een flinke periode van voorbereiding nodig is. Wij verwachten dat de manifestatie in 2008 plaats vindt.

MILIEUKWALITEIT EN DUURZAAM ONDERNEMEN

Wij willen een duurzame samenleving bereiken door overheden en bedrijven te motiveren het pad van duurzaamheid in te slaan. Daarbij helpen wij hen op weg met concrete projecten en inspirerende voorbeelden. Wij steunen de voorlopers, moedigen de volgers aan en prikkelen de achterblijvers.

Duurzaam inkopen door gemeenten

Sinds 2005 stimuleren wij gemeenten om duurzaam in te kopen. Daarmee sluiten we aan op een landelijk project van de Provinciale Milieufederaties en Natuur en Milieu in samenwerking met het ministerie van VROM. Wij hebben de colleges van B en W en de nieuw gekozen gemeenteraden van de Drentse gemeenten gevraagd de Verklaring Duurzame Inkoop van SenterNovem te tekenen. Samen met de provincie hebben wij een informatiebijeenkomst voor gemeenteambtenaren georganiseerd. In november hebben we alle colleges, gemeenteraden en betrokken ambtenaren een brochure over duurzaam inkopen gestuurd. Met bestuurders en ambtenaren in verschillende gemeenten hebben we intensieve gesprekken gevoerd. Uiteindelijk hebben de gemeenten Aa en Hunze en Meppel de verklaring getekend. Hoogeveen, Midden-Drenthe, Noordenveld en De Wolden hebben aangegeven dat zij duurzaamheid een steviger plek geven in hun inkoopbeleid. De gemeente Tynaarlo was al deelnemer aan het programma Duurzame Inkoop.

Natuur en milieu rond de gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen van maart hebben wij aangegrepen om het belang van een goed gemeentelijk natuur- en milieubeleid onder de aandacht van bestuurders en bewoners te brengen. Voor de verkiezingen hebben wij samen met lokale groepen voor alle gemeenten een lijst met specifieke aandachtspunten uitgebracht. Twaalf belangrijke gemeentelijke thema's hebben we uitgewerkt in de brochure 'Goede raad is duurzaam', die we direct na de verkiezingen aan alle nieuwe raadsleden en colleges hebben aangeboden. Het natuur- en milieugehalte van de nieuwe collegeprogramma's hebben we vervolgens laten beoordelen door een burgerjury. Deze bestond uit zes inwoners van verschillende gemeenten, die actief zijn in een lokale natuur- en milieugroep. Op 31 oktober reikte de jury de prijs voor het groenste programma uit aan het college van de gemeente Tynaarlo. De jury was vooral te spreken over de aandacht voor het landschap in dit programma, dat op papier de titel 'Tynaarlo op kop' maakt. Tynaarlo was de beste van een kopgroep, waarvan verder Assen, Noordenveld en Westerveld deel uitmaakten. Uiteraard geeft een goed programma geen garantie voor een goede uitvoering, terwijl omgekeerd gemeenten die in hun programma weinig woorden aan natuur en milieu besteden wel een actief beleid kunnen voeren. Wij blijven de gemeenten dan ook volgen en waar nodig stimuleren om de kwaliteit van natuur, landschap en milieu te versterken.

Advisering provinciaal milieubeleid

Via gevraagde en ongevraagde advisering dragen wij bij aan een goed milieubeleid in Drenthe. Onze inbreng leveren wij voornamelijk in de voorfase van de beleidsontwikkeling van overheden en bedrijven en door bijdragen aan inspraak- en vergunningprocedures. Vier grote projecten en vergunningtrajecten kenden in 2006 een (hernieuwd) hoogtepunt in de procedures. Wij waren betrokken bij vooroverleg over de

Uitreiking burgerjury Tynaarlo

uitbreiding van de afvalverbrandingsinstallaties van Essent in Wijster. In dit overleg kwamen knelpunten aan de orde omtrent de herkomst van het afval en het energetische rendement van de beoogde installatie.

Samen met bewonersgroepen en lokale organisaties zijn wij bij de Raad van State in beroep gegaan tegen de vergunning voor de asfaltcentrale in Meppel. De uitstoot van fijn stof was daarvoor de belangrijkste aanleiding. In december heeft de Raad de vergunning vernietigd.

Mede namens Staatsbosbeheer en Natuur en

Milieu Overijssel hebben wij gereageerd op het milieueffectrapport over de hernieuwde oliewinning in Schoonebeek. Vooral over de landschappelijke inpassing en de bescherming van de nabijgelegen natuur maken wij ons zorgen. Tegen de hernieuwde beslissing van het ministerie van Verkeer en Waterstaat over de uitbreiding van vliegveld Eelde hebben wij beroep aangetekend bij de Raad van State. In het beroepschrift zetten wij vraagtekens bij het maatschappelijk nut van uitbreiding en wijzen wij op de milieugrenzen aan de uitbreiding.

Ondernemers leren duurzaamheid van elkaar

Samen met de Kamer van Koophandel hebben wij een project ontwikkeld dat is gericht op energiebesparing en CO₂-reductie op bedrijventerreinen. Voor dit thema hebben wij gekozen omdat steeds meer ondernemers energiebesparing belangrijk vinden, maar vaak de praktische kennis missen om er echt werk van te maken. Bij negen bedrijven op drie parkmanagement terreinen worden energiescans uitgevoerd. De parkmanagementorganisaties treden op als intermediair. Zij zorgen ervoor dat de uitkomsten van de scans in een reeks bijeenkomsten worden gepresenteerd aan hun leden. De scans en de aansluitende bijeenkomsten vinden plaats in 2007.

Algemene kerntaken

PROVINCIAAL NETWERK

Ondersteuning vrijwilligersnetwerk

De actieve betrokkenheid van mensen bij natuur en milieu in Drenthe is de basis voor ons werk. Wij investeren hierin door lokale natuur- en milieugroepen en burgers te ondersteunen. Dat doen we onder meer met algemene advisering, gerichte adviezen over specifieke onderwerpen en organisatorische steun. We brengen mensen bij elkaar en we onderhouden en versterken het provinciale netwerk van vrijwilligersgroepen. Een van de middelen om de groepen te informeren zijn nieuwsbrieven per e-mail, die wij in 2006 vijf keer verstuurd.

In Assen hebben wij geholpen bij de oprichting van het Platform Assen Groen, een groep inwoners die zich met name richt op het groenstructuurplan van de gemeente.

Samenwerking natuurbeschermers

Op het gebied van natuurbescherming zijn meerdere organisaties actief. Namens hen fungeren wij als aanspreekpunt voor overheden en maatschappelijke organisaties uit andere sectoren. Omgekeerd coördineren wij de inbreng van de natuurbeschermingsorganisaties in de planvorming en beleidsontwikkeling van de overheid. Met

dat doel organiseren wij het provinciale natuurbeschermingsoverleg, waarvan wij het secretariaat en het voorzitterschap verzorgen. In 2006 heeft dit overleg zeven keer plaatsgevonden.

Samen met Het Drentse Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben we dit jaar voor leden van Provinciale Staten een excursie op de Hondsrug en in het Hunzedal georganiseerd met als thema de gevolgen van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening. Tijdens de excursie hebben we gepleit voor een stevige provinciale regie.

Ombudswerk

Voor inwoners van Drenthe zijn wij een vraagbaak op het gebied van natuur en milieu. Om de vragen te kunnen beantwoorden doen wij soms een beroep op andere organisaties. In sommige gevallen verwijzen wij mensen door (loketfunctie). In 2006 kwamen op milieugebied de meeste vragen van verontruste burgers of burgergroepen. Belangrijke thema's waren de plaatsing van windmolens, de herontwikkeling van het olieveld bij Schoonebeek en luchtverontreiniging in de regio Meppel. Ook waren er vragen over de toename van vergistingsinstallaties bij mestopslagplaatsen en op boerenerven.

MILIEUBEWUSTWORDING EN VOORLICHTING

Een duurzame samenleving staat of valt met duurzaam gedrag van mensen. Daarom bevorderen wij het milieubewustzijn door voorlichting. Wij bieden handelingsperspectieven voor milieubewust gedrag en laten inspirerende voorbeelden en resultaten zien. Daarvoor gebruiken we onze eigen media, benaderen wij de externe media actief en spelen we in op vragen vanuit die media en vanuit andere organisaties.

Het Natuur- en Milieupanel Drenthe

Draagvlak in de samenleving is voor ons onmisbaar. Op allerlei manieren betrekken wij inwoners van Drenthe bij ons werk. Wij willen weten hoe zij over natuur- en milieuonderwerpen denken en hen laten meedenken over oplossingen. Een van de middelen daarvoor is het houden van peilingen. In de afgelopen jaren hebben we ervaring opgedaan met verschillende soorten peilingen. Dat begon in 2001 met een meting in het project Initiatieven voor Duurzaam Drenthe. Daarna volgden de enquête over Licht en Donker (2003), de natuur- en milieupeiling Drenthe (2004) en de landschapsenquête in het kader van 'Kiek op Drenthe' (2005-2006). Deze ervaringen hebben ons ertoe gebracht in 2006 van start te gaan met een eigen Natuur- en Milieupanel. Het panel bestaat uit een groep mensen – momenteel zo'n zeshonderd – die zich hebben opgegeven om een paar keer per jaar een aantal open vragen over natuur- en milieuthema's te beantwoorden,

voornamelijk via internet. In dit eerste jaar hebben wij de panelleden twee keer een vragenlijst voorgelegd. In augustus hebben wij hun mening gevraagd over een aantal thema's voor de Statenverkiezingen van 2007. De vragen gingen over automobilititeit, recreatie en woningbouw. De tweede peiling in december ging over hoogbouw. Deze laatste hebben we aangevuld met een representatieve enquête, uitgevoerd door bureau PanelWizard. De eerste ervaringen met ons panel zijn zeer positief. De leden geven uitgebreide antwoorden en brengen ook alternatieven in beeld waar we nog niet aan hadden gedacht. In 2007 gaan we het panelsysteem verder uitbouwen. Met ons voorbeeld hebben we ook onze collega-milieufederaties geïnspireerd. Dit heeft ertoe geleid dat het natuur- en milieupanel in 2007 ook in andere provincies van start zal gaan en in 2008 heel Nederland zal bestrijken.

Website

Onze website www.mfdrenthe.nl wint als communicatiemiddel snel aan belang. Via deze website verzorgen we de nieuwsvoorziening aan onze doelgroepen. Internet is voor ons ook een middel om nieuwe groepen te bereiken. We gebruiken de site nadrukkelijk in de diverse campagnes. Voor verscheidene campagnes en projecten hebben we deelsites aan onze site gekoppeld. Steeds meer mensen weten onze site te vinden: het gemiddeld aantal bezoekers per

Natuur- en milieupanel

Onderwerpen natuur- en milieupanel december, over hoogbouw in Drenthe:

Profilering gemeenten met hoogbouw en landmarks

De voorgenomen woontoren in Hoogeveen

Hoogbouw in dorpen en steden

Maar liefst 76% gaf aan het geen goed idee te vinden dat Drentse steden zich profileren met hoogbouw of landmarks. Het plan voor een woontoren van 80 meter in Hoogeveen werd zelfs door 89% afgewezen. Als er al in de hoogte gebouwd moet worden, dan in de centra van de steden. Iets meer dan de helft van de panelleden vindt dat het daar eventueel kan. Hoogbouw in Drentse dorpen beschouwt 65% als een slechte ontwikkeling.

maand is ten opzichte van 2005 meer dan verdubbeld. Dit jaar hebben we voorbereidingen getroffen voor een nieuwe opzet van de site, waardoor deze eenvoudiger te beheren is en we beter kunnen inspelen op vragen van bezoekers. Hierbij werken we samen met de Milieufederatie Groningen.

De Nieuwe Klabats

De Nieuwe Klabats, onze papieren nieuwsbrief, bestond dit jaar twintig jaar. We hebben vier nummers uitgegeven en verstuurd naar de meer dan negenhonderd abonnees: mensen die door hun werk of in hun vrije tijd direct of indirect betrokken zijn bij besluitvorming over natuur- en milieuzaken. We merken dat het blad goed wordt gelezen, gezien de reacties die we naar aanleiding van artikelen krijgen.

Het Groene Portaal van Drenthe

In 2005 lanceerden wij het idee voor een Groen Portaal van Drenthe. De huidige informatie over natuur en milieu op internet is sterk gefragmenteerd en vaak slecht ontsloten. Er is behoefte aan een plek waar de informatie over natuur en milieu samenkomt en waar ideeën, meningen en nieuws kunnen worden uitgewisseld. Hoewel ons idee door een groot aantal organisaties en personen enthousiast is ontvangen, zijn wij er nog niet in geslaagd om het portaal van de grond te tillen. De financiering bleek voornamelijk een obstakel. We hopen dat het enthousiasme niet wegeeft en blijven zoeken naar mogelijkheden, want het idee is te waardevol om te laten liggen.

Organisatie

De Stichting Milieufederatie Drenthe is in 1971 opgericht als het provinciale samenwerkingsverband van natuur- en milieuorganisaties in Drenthe. In 2006 waren bij ons 42 natuur- en milieuorganisaties aangesloten. Ons beleid is vastgelegd in de beleidsvisie en komt tot uitvoering in de jaarlijkse werkplannen. Al onze activiteiten en projecten zijn binnen dit werkplan begroot en op resultaat gezet. De uitvoering wordt gedurende het jaar regelmatig gemonitord en zo nodig bijgesteld.

Bestuur

Ons bestuur is verantwoordelijk voor het beleid van de organisatie. De leden van het bestuur hebben uiteenlopende maatschappelijke achtergronden. In het najaar liep de zittingstermijn van onze voorzitter Marijke Augusteijn af. Zij heeft het voorzitterschap de afgelopen vier jaren met veel genoegen en allure vervuld. Het zittende bestuurslid Bert Reitzema neemt als vice-voorzitter de functie waar. Wij verwachten in 2007 een nieuwe voorzitter te werven. Ook onze secretaris Janneke Haarsma heeft in het najaar afscheid genomen als bestuurslid. Zij heeft zich ruim acht jaar met verve ingezet voor ons bestuur. Haar taak is overgenomen door Anneke van Rhijn.

Bureau

Bij onze organisatie werken zowel beroepskrachten als vrijwilligers. De omvang van ons personeelsbestand was in 2006 vrijwel gelijk aan die van het

voorgaande jaar. De totale formatie bedroeg omgerekend naar voltijdbanen 9,8 fte. In ons arbeidsvoorwaardenbeleid volgen wij zoveel mogelijk het beleid van de provincie Drenthe. Begin dit jaar zijn wij overgestapt op een ander type pensioenregeling; de eindloonregeling is vervangen door een beschikbare premieregeling. Ook hebben wij in navolging van de provincie in 2006 een levensloopregeling ingevoerd. Gevolg hiervan is dat de regeling voor vergoeding ouderschapsverlof met een overgangstermijn zal worden afgeschaft. Verder hebben wij dit jaar het functie-loongebouw onder de loep genomen. Er is een nieuw functieboek opgesteld waarin de organisatie en alle functies opnieuw zijn beschreven. Deze functies zijn vervolgens opnieuw gewaardeerd. In 2006 zijn we begonnen met verbetering van de interne huisvesting. Ons streven is om in ruim twee jaar alle werkplekken verder te optimaliseren en verbeteringen aan te brengen in algemene faciliteiten. In overleg met Monumentenzorg hebben we de staat van ons monumentale pand laten doorlichten. Daarbij zijn enkele onderhoudswerkzaamheden aan het licht gekomen die niet waren voorzien. Deze worden de komende jaren aangepakt. Ook zijn we dit jaar gestart met een energiescan van onze organisatie. Ons elektriciteitsverbruik is ondanks de installatie van zonnepanelen de laatste jaren toegenomen. In 2007 zullen we extra inzet plegen om ons verbruik terug te dringen. Ons doel is dat we als organisatie op korte termijn klimaatneutraal opereren.

CBF-keurmerk

Sinds 2004 mogen we het CBF-keurmerk voeren. Dit keurmerk wordt door het CBF toegekend aan fondswervende instellingen die zijn getoetst

Het team van de Milieufederatie Drenthe

op betrouwbaarheid, transparantie en het verantwoord omgaan met binnenkomende gelden. Het CBF heeft strenge richtlijnen waaraan een fondsenwervende instantie moet voldoen. Dit geldt voor de jaarrekening en begroting van de stichting, maar bijvoorbeeld ook voor de statuten, procedures, het jaarwerkplan en het meerjaren-beleidsplan. Het CBF toetst jaarlijks of we nog steeds aan de regels voldoen. Hiermee voldoen we ook aan de toenemende eisen die de omgeving aan ons stelt. Waar het gaat om efficiënt, zakelijk en transparant opereren doen we dat graag en met volle overtuiging. Tegelijk merken we dat de bureaucratische ballast rond subsidieregelingen ondanks alle mooie overheidsvoornemens exponentieel toeneemt. Ook de nieuwe Algemene Subsidie Verordening van de provincie Drenthe, de basisregeling voor alle provinciale subsidies, baart ons wat dit betreft zorg.

Financiën

Wij kijken terug op een productief jaar, dat ook financieel goed is afgesloten. De activiteiten en projecten die wij in ons werkplan 2006 hadden begroot, zijn grotendeels volgens de begroting uitgevoerd. Ze dragen bij aan onze hoofddoelstellingen: de bescherming van natuur en landschap en de verbetering van de milieukwaliteit in de provincie Drenthe. Het inhoudelijke verslag van deze activiteiten treft u aan in onze productrekening 2006, die op basis van de subsidie-eisen van de provincie Drenthe is opgesteld. Hierin hebben wij voor alle activiteiten en projecten verantwoord wat begroot en gerealiseerd is en welke prestaties en effecten daarmee gemoeid zijn.

De jaarrekening 2006 is opgesteld op basis van CBF-richtlijnen voor jaarverslaggeving. De totale omzet viel dit jaar iets lager uit dan was begroot, hetgeen vooral samenhangt met een iets geringere omvang van het totaal aan activiteiten. De verschillen vallen binnen de marge van normale fluctuaties in de bedrijfsvoering. Het jaar 2006 is financieel afgesloten met een positief resultaat van € 27.290,--. Dit positieve

resultaat komt vooral voort uit een onverwachte meevaller als gevolg van een teruggave van eerder betaalde pensioenpremie. Het resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve, die ons als organisatie in staat moet stellen toekomstige risico's op te vangen. Deze risico's hebben vooral betrekking op het voeren van een goed algemeen personeelsbeleid in samenhang met projectfinanciering. Verder is een bedrag toegevoegd aan de reservering voor personele

Staat van baten en lasten 2006

BATEN (in euro)

Subsidies en overige baten	€ 591.873
Netto baten uit eigen fondswerving	0
Aandeel in (fondswervings)activiteiten derden	238.880
	<hr/>
Totaal beschikbaar voor doelstelling	830.753

LASTEN

Uitvoeringskosten Groene ruimte	335.561
Uitvoeringskosten Duurzame ontwikkeling	344.723
Uitvoeringskosten Kerntaken en milieucommunicatie	130.520
Overige kosten	562
Doorbelastingsverschillen exploitatie	7.903 -/-
	<hr/>
Totaal lasten	803.463
Overschot	27.290
	<hr/>

Totaal besteed aan doelstelling **830.753**

zaken waarmee we de komende jaren een aantal investeringen op het gebied scholing en professionalisering zullen financieren. Het resultaat van de projecten eindigt licht negatief. Bij de meeste projecten blijven de kosten en baten goed in evenwicht. Daar waar dat niet het geval is, gaat het om tijdig voorziene afwijkingen. Verdere sturing op doelmatige projectbeheersing zal de komende jaren punt van aandacht vormen.

De jaarrekening 2006 is bij de Milieufederatie Drenthe op te vragen.

Balans per 31 december 2006

ACTIVA		PASSIVA	
Euro		Euro	
Vaste activa	68.940	Eigen vermogen	154.694
Vlottende activa	162.582	Voorzieningen	12.644
Liquide middelen	189.433	Langlopende schulden	23.759
		Kortlopende schulden	229.858
Totaal activa	420.955	Totaal passiva	420.955

Accountantsverklaring

DE JONG ACCOUNTANCY & FINANCIËEL MANAGEMENT

Aan: het bestuur van
Stichting Milieufederatie Drenthe, Assen

Accountantsverklaring

Wij hebben de in dit jaarverslag 2006 opgenomen balans per 31 december 2006 en staat van baten en lasten over 2006 van Stichting Milieufederatie Drenthe te Assen gecontroleerd. De balans per 31 december 2006 en de staat van baten en lasten over 2006 zijn ontleend aan de jaarrekening 2006 van Stichting Milieufederatie Drenthe te Assen. Bij de jaarrekening hebben wij op 19 april 2007 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt.

De balans per 31 december 2006 en de staat van baten en lasten over 2006 zijn opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting. Het is onze verantwoordelijkheid om accountantsverklaring te maken de balans per 31 december 2006 en de staat van baten en lasten over 2006 te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat de balans per 31 december 2006 en de staat van baten en lasten over 2006 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening 2006 van Stichting Milieufederatie Drenthe.

Voor een beter inzicht in de financiële positie en de resultaten van Stichting Milieufederatie Drenthe en de rolwijze van onze controle dient dit overzicht te worden gekozen in samenhang met de volledige jaarrekening waaraan deze is ontleend, almede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Drachten, 19 april 2007

De Jong AFM B.V.

J.D. de Jong AA

De Jong Accountancy & Financieel Management
Burgemeester Woldweg 18a, 8203 KA Drenthe
Telefoon 0578 58 88 88 Fax 0578 58 88 80
Email info@dejongafm.nl Internet www.dejong-accountancy.nl
KvK Leeuwarden 01.09.11.81 ING Bank 09.03.53.504

Bijlagen

◆ ORGANISATIE

BESTUUR

M.J. Augusteijn-Esser, voorzitter, tot 19 oktober 2006
T. Beuling
F.G. Blanckenborg
J.J. Harmsma, secretaris, tot 1 december 2006
J.A. Los, penningmeester
H.A. Moorlag
B. Reitzema, vice-voorzitter
A. van Rhijn-Van der Veen, vanaf 1 december 2006 secretaris
J. de Vries

PERSONEEL

Directie

R.H. Hoekstra

Inhoudelijke medewerkers

J. van den Berg, beleidsmedewerker groene ruimte en duurzame landbouw
R.W. Brocades Zaalberg, beleidsmedewerker water, landinrichting
C.A. Janssen-Geers, stafmedewerker communicatie
M. Kiel, communicatie, tot 1 mei 2006
P. Kiers, Regionaal Dubo Consulent
C.N. de Knecht, beleidsmedewerker lokale netwerken en gemeentelijk milieubeleid
R. Scheringa, ombudsmedewerker planologie, natuur en milieu
C.J. Teule, beleidsmedewerker duurzame ontwikkeling en energie

Facilitair kantoor

M. de Boer, secretariaat
M. Cramer, schoonmaakster
G.C. Horlings, hoofd kantoorzaken
H.M.A. Janssen, secretariaat
K. Kramer, secretariaat, vanaf 7 april 2006

Vrijwilligers

K. Olthof-Waninge

◆ AANGESLOTEN ORGANISATIES

Atoom Alarmgroep Gieten
Fietsersbond Assen
Fietsersbond Hoogeveen
Fietsersbond Meppel
Fietsersbond Zuidoost Drenthe
Fietsersbond Drenthe
Het Stroomdal; Natuur- en Milieuver. ZO-Drenthe
IVN Aa en Hunze
IVN Assen
IVN Drenthe
IVN Eelde/Paterswolde
IVN Emmen
IVN Hoogeveen
IVN Midden-Drenthe
IVN Norg
IVN Peize
IVN Roden
IVN Vries
IVN Werkgroep Milieu Roden
IVN Zuidlaren
Kerspel Norg
KNNV Assen
KNNV Zuidoost Drenthe
Milieudefensiegroep Havelte
Milieugroep Aa en Hunze
Milieu Rondonne Zuidoost Drenthe
Milieuwerkgroep Gasselte
Milieugroep Oosterhesselen/Coevorden
Natuurbelang De Onlanden van Leekstermeer, Peizerdiep en Eelderdiep
Natuur- en Milieugroep Midden-Drenthe
Natuurwerkgroep Diever e.o.
NIVON Emmen
NIVON Meppel
NIVON Peize/Roden/Leek
Platform Duurzaam Tynaarlo
Stichting Geluidhinder Baggelhuizen
Stichting POP Groen Tynaarlo
Stichting Vrijwillig Bosbeheer Noord-Nederland
SVEN (Stichting Veenkolonie en Natuur)
Wereld Natuurfonds Assen e.o.
Werkgroep Avifauna Drenthe

◆ BIJENKOMSTEN EN ACTIVITEITEN

31 januari Startbijeenkomst Duurzame Inkoop, i.s.m. provincie Drenthe en gemeente Tynaarlo;
2 februari Uitreiking energiebesparingpakketten aan het ecoteam te Emmen, i.s.m. gemeente Emmen;
2 maart Het Drentse Kwaliteitsdebat, i.s.m. diverse organisaties;
6 april Lezing 'Kiek op Drenthe', i.s.m. Stichting Het Drentse Landschap;
20 mei Schoon Waterdag in De Groeve, i.s.m. diverse organisaties;
20 mei Algemene Ledenvergadering voor aangesloten organisaties;
15 juni Minisymposium De grote stille heide; geluidbelasting in Drenthe, met als voorbeeld het Dwingelderveld;
29 juni Symposium Milieu en Gezondheid, Provinciale Milieufederaties en SNM;
5 juli Opening tentoonstelling Kiek oet Drenthe!, i.s.m. Stichting Het Drentse Landschap;
6 september Excursie voor statenleden over nieuwe Wro, i.s.m. diverse organisaties;
28 september Symposium "Een golfbaan natuurlijk!", provinciale milieufederaties i.s.m. diverse organisaties;
2, 4 en 9 oktober Regiodebatten 'Kiek op Drenthe', i.s.m. diverse organisaties;
19 oktober Conferentie "Samen bouwen aan Kwaliteit", i.s.m. Provincie Drenthe;
28 oktober Nacht van de Nacht, Provinciale Milieufederaties i.s.m. diverse organisaties;
1 juni, 14 september en 7 december Wijkbijeenkomsten Westlaren in het kader van de Noordelijke Klimaatcompetitie;
8 november Debat over kernenergie en de opslag van (kern)afval in de ondergrond;
november/december 11 rijstijlcursussen Het Nieuwe Rijden;
7 december Opening nationaal meldpunt Zuinig op Ruimte, i.s.m. Stichting Natuur en Milieu en de provinciale milieufederaties;
14 december Slotbijeenkomst Noordelijke Klimaatcompetitie, i.s.m. Milieufederatie Groningen en de Friese Milieufederatie;
14 december Praktijkcursus Het Nieuwe Rijden.

◆ VERTEGENWOORDIGING IN WERKGROEPEN EN COMMISSIES

Provinciaal

- NH3-Platform Drenthe: J. van den Berg;
- Platform Duurzaam Bouwen Drenthe: R.H. Hoekstra en P. Kiers;
- Platform diffuse bronnen: R.W. Brocades Zaalberg (agendalid);
- Provinciale Commissie Omgevingsbeleid: R.H. Hoekstra;
- Adviesgroep Leren voor Duurzame Ontwikkeling: R.H. Hoekstra;
- Commissie Milieuhygiëne Luchthaven Eelde (CMLE): C.J. Teule;
- Projectgroep verdrogingsonderzoek stroomdal Drentse Aa: R.W. Brocades Zaalberg;
- Klankbordgroep waterbeheersplan Reest en Wieden: R.W. Brocades Zaalberg;
- Externe klankbordgroep waterbeheersplan Velt en Vecht: R.W. Brocades Zaalberg;
- Commissie Landelijk Gebied: J. van den Berg;
- Energiekompas Noord Nederland: C.J. Teule;
- Stuurgroep Leader/Kompas Zuidwest Drenthe: R.H. Hoekstra;
- Waterschap Reest en Wieden, werkgroep EVZ Nieuwlande: R. Scheringa;
- Projectgroep verdrogingsonderzoek Gasselte: mede namens de milieufederatie, H. Heinemeijer;
- Platform Duurzame Bollenteelt Drenthe: J. van den Berg;
- Zoutkoepeloverleg: C.J. Teule;
- Klankbordgroep Wet ammoniak en veehouderij: J. van den Berg en R.H. Hoekstra;
- Begeleidingscommissie Regioproject van regio Groningen – Assen: J. van den Berg;
- Boerderijspreekuur: P. Kiers

Gemeentelijk

- Klankbordgroep Bestemmingsplan buitengebied Assen: R. Scheringa;
- Klankbordgroep EVZ Midden-Drenthe: J. van den Berg (agendalid);
- Klankbordgroep Fietsbeleidsplan Tynaarlo: C.N. de Knecht;
- Klankbordgroep Ontwerpogave Roden-Leek: J. van den Berg;
- Klankbordgroep westelijke stadsrandzone Assen: J. van den Berg;
- Overleggroep Landbouw Midden-Drenthe: J. van den Berg;
- Overleggroep Ontwerpfestival Nieuweense landen Meppel: R. Scheringa;
- Klankbordgroep milieubeleidsplan gemeente Midden-Drenthe: C.N. de Knecht (agendalid)

Landinrichting/gebiedsgericht beleid

- Landinrichtingscommissie Odoorn: M. Buruma;
- Landinrichtingscommissie Laaghalen: G. de Jong;
- Landinrichtingscommissie Roden-Norg: J.G. Bosch en B. Helming;
- Landinrichtingscommissie Schoonebeek: L.J. Bos en W. Markenstein;
- Landinrichtingscommissie Mars- en Westerstroom: S. Geertsma en R. de Leeuw;
- Landinrichtingscommissie Zuidwolde-Zuid: H. Heinemeijer, J.N. van Laar en G.J.F. Warmink;
- Landinrichtingscommissie Zuidwolde-Noord/Beneden Egge: H. Heinemeijer en J.N. van Laar;
- Herinrichtingscommissie Oost-Groningen en Gronings-Drentse Veenkoloniën: J. van der Deen;
- Deelgebiedscommissie Emmen: J. Romeijn-Griffioen;
- Gebiedscommissie Vledder- en Wapservense Aa: S. Geertsma, R. de Leeuw en H. Post;
- Gebiedscommissies Aa en Hunze: X. Bakxs, Y. van Kerkdijk, J. Kuiper, G. Pasman, J.S. Rus en B. Versluis;
- Drentsche Aa: B. Witvoet;
- Stuifzand: E. van der Bilt.

Werkgroepen

- Drents Actie Overleg: J. van den Berg en R. Scheringa;
- Werkgroepen groene waterschapsbestuurders: R.W. Brocades Zaalberg;
- Landinrichtingsoverleggen: R.W. Brocades Zaalberg;
- Overleg Projectgroep van Veen tot Zee: R.W. Brocades Zaalberg.

◆ PUBLICATIES

- Jaarverslag 2005;
- Nieuwsbrief De Nieuwe Klavats (4x);
- Groepennieuwsbrief (4x)
- Energiebesparingsnieuwsbrief (3x)
- Nieuwsbrief Kiek op Drenthe (4x)
- Nieuwsbrief Nacht van de Nacht (3x)
- Brochure "Nieuw licht op de Noorderruimte": Groene Coalitie i.s.m. RuG
- Onderzoeksresultaten van de representatieve landschapsenquête Kiek op Drenthe;
- Notitie uitgangspunten en uitwerking ontwerpogave Leek-Roden;
- Invester in de Noorderruimte, een gespreksnotitie over de duurzame economische versterking van Noord-Nederland, i.s.m. de Friese Milieufederatie en Milieufederatie Groningen;
- De baten boven water; de andere kant van de Kaderrichtlijn Water, i.s.m. diverse organisaties;
- Noordelijke Nachten, hoe duizenden inwoners van Friesland, Groningen en Drenthe meer in het donker zagen, i.s.m. de Friese Milieufederatie en Milieufederatie Groningen;
- Tips voor het donker, Provinciale Milieufederatie en SNM;
- Goede raad is duurzaam; 12 kansen voor een schoner Drenthe;
- Verdubbel uw blik – Invester in de omgevingskwaliteit rond de N33;
- Duurzaam Inkopen, ga de uitdaging aan!, Provinciale Milieufederaties en SNM;
- Jaarverslag 2005, de provinciale milieufederaties;
- Water en Land nieuwsbrief, Provinciale Milieufederaties en SNM;
- Themanummer Kiek op Drenthe, i.s.m. Stichting Het Drentse Landschap;
- Rapport "Een golfbaan natuurlijk", Provinciale Milieufederaties, i.s.m. diverse organisaties;
- Juryrapport Drentse Collegeprogramma's 2006 - 2010;
- Van Veen tot Zee, een reisverhaal vanuit het Drentse Veen naar de Waddenkust, i.s.m. diverse organisaties;
- Manifest Samen Bouwen aan Kwaliteit.

◆ REACTIES, ADVIEZEN, ZIENSWIJZEN, BEDENKINGEN, BEZWAAR- EN BEROEPSSCHRIFTEN 2006

gericht aan

GS Drenthe
Gemeenteraad van Coevorden
Staatliches Gewerbeaufsichtsamt
Oldenburg Duitsland

College B&W Hoogeveen
College B&W Tynaarlo
Provincie Drenthe, proj.groep GGOR
Noord Nederland
College B&W De Wolden

College B&W Assen

College B&W Assen
College B&W Tynaarlo

Bestuur Interprovinciaal Overleg
College B&W Assen
College B&W De Wolden

College van GS
Staatssecretaris Verkeer en Waterstaat,
hoofddirectie Juridische Zaken
/sector Luchtvaart
Gemeenteraad Tynaarlo
College B&W Tynaarlo
College van GS
College B&W De Wolden
College van GS

College van GS

met betrekking tot bestemmingsplannen,

gericht aan

College B&W Assen
College B&W Noordenveld
College B&W Aa en Hunze
Gemeenteraad Midden-Drenthe
College B&W De Wolden
Gemeenteraad Hoogeveen
College B&W Noordenveld
College B&W Emmen

College B&W Borger-Odoorn
Eesterheide

College van GS
College van GS
College van GS
Gemeenteraad Westerveld
Gemeenteraad Aa en Hunze
Gemeenteraad De Wolden
Gemeenteraad Hoogeveen
Raad van State
Gemeenteraad Midden-Drenthe

betreft

Reactie op startnotitie MER Landinrichting Peize
Reactie startnotitie m.e.r. Heege west 2 en 3
Bezwaarschrift tegen de aanvraag van Fa. BBE Bewehrungs- und betoncenter Europark GmbH, Laar voor het bouwen en bedrijven van een thermische afvalbehandel ingsinstallatie in 49824 Laar, gemeente Laar
Reactie op ontwerp Waterplan Hoogeveen
Bedenkingen verlening oprichtingsvergunning trainings- en africhtingsstal voor paarden te Taarlo
Reactie conceptnotitie Kader voor het GGOR, naar een veerkrachtig watersysteem

Bedenkingen tegen voornemen een revisievergunning te verlenen ten behoeve van een varkens- en mestkalverenhouderij op het perceel Bazuinerweg 4 in Zuidwolde
Bedenkingen tegen het ontwerpbesluit inzake de voorgenomen verlening van de milieuvergunning voor het oprichten en in werking hebben van een regio- en districtsbureau voor politie te Assen
Zienschijze op antenne-/reclamemast De Haar- hoek Rijksweg A28 te Assen
Zienschijze m.b.t. aanvragen bouwvergunning, vrijstelling, aanlegvergunning en kapvergunning t.b.v. de bouw van 77 recreatiewoningen aan de Schelfhorst te Paterswolde
Advies over wetsvoorstel regionale en kleine luchtvaart (RKL)
Reactie op nota Op en Top Assen, visie Hogere Bouw
Bedenkingen tegen de ontwerp-beschikking Wet Milieubeheer voor het oprichten en in werking hebben van een bloembollenverwerkingsbedrijf en jongvee opfokbedrijf op het perceel Wold Aa-weg 1 te Ruinerwold
Zienschijze ontwerpbesluiten Asfaltcentrale Meppel
Reactie op de aanvullende informatie aanwijzing luchtvaartterrein Eelde

Zienschijze woonplan Tynaarlo
Zienschijze voorontwerp Structuurplan Tynaarlo
Zienschijze ontwerp voorbeeldregeling Ruimte voor Ruimte
Reactie evaluatie notitie Blijvend bos
Reactie ten aanzien van het voorlopige concept van het Provinciaal meerjarenprogramma voor het landelijk gebied 2007-2013 (pMJP).
Inpraakreactie ontwerp Raamplan HBD Zuidwolde-Zuid

betreft

Zienschijze Bestemmingsplan Buitengebied Assen
Reactie op voorontwerp Bestemmingsplan Oosterveld-Norg
Reactie voorontwerp Bestemmingsplan Gasselte Landschapscamping Sparrenhof
Zienschijze Bestemmingsplan Orvelte
Reactie op voorontwerp Bestemmingsplan zandwinning Traandijk Echten
Zienschijze op het Bestemmingsplan Buitengebied Zuid gemeente Hoogeveen
Zienschijze op ontwerp van het Bestemmingsplan Oosterveld-Norg
Reactie in het kader van het vooroverleg art. 10 BRO m.b.t. Bestemmingsplan Schoonebeek Part. Herz. De Vierslagen
Reactie in het kader van het vooroverleg art. 10 BRO op het Bestemmingsplan Landgoed

Bedenkingen tegen het Bestemmingsplan Buitengebied Zuid gemeente Hoogeveen
Bedenkingen tegen het Bp De Haar- West en MER De Haar-West / TT-circuit Assen
Bedenkingen bij het Bestemmingsplan Oosterveld-Norg gemeente Noordenveld
Reactie op de Kadernota Buitengebied Westerveld
Zienschijze op het Ontwerp Bestemmingsplan zandwinning Gasselteveld
Zienschijze op het Ontwerp Bestemmingsplan zandwinning Traandijk Echten
Zienschijze Buitenvaart II
Pleitnota als opgeroepen partij bij bezwaar LTO m.b.t. Bestemmingsplan Buitengebied De Wolden
Reactie kadernota Midden-Drenthe

Milieufederatie Drenthe

Hertenkamp 6
9401 HL ASSEN
telefoon: 0592-311150
fax: 0592-330201
e-mail: info@mfdrenthe.nl
www.mfdrenthe.nl

MILIEU *federatie*
DRENTHE

Met dank aan:

Ons werk is mede mogelijk gemaakt door financiële bijdragen van de provincie Drenthe, de Nationale Postcode Loterij en projectbijdragen van diverse partners en fondsen.

Colofon:

Tekst: Henk van den Brink
Eindredactie: Milieufederatie Drenthe
Vormgeving: Jeannette Ensing
Foto's: Inzendingen Kiek Op Drenthe (pag 8)
Hero Moorlag (pag. 15)
Paul Tienkamp (pag. 16)
Milieufederatie Groningen (pag. 17 boven,
pag. 22 illustratie)
Marcel J. de Jong (pag. 19, 27)
Medisch Centrum Thijninge (pag. 20)
De Vriezer Post (pag. 23 boven)
Overige: Milieufederatie Drenthe
Drukwerk: Plantijn Casparie